

Luomumaidon arvoketjutyöryhmä

12. 03. klo 13.00 -16.00, Valio

Työryhmän kokoonpano

Nimi	Organisaatio	Paikalla 12.3.
Arja Peltomäki	Maatila	x
Heli Ahonen	Muumaa/Luomuliitto	x
Jonna Ukkola	Yhdistyneet luomutuottajat	
Aino Wathen	Valion luomuneuvotteluryhmä	x
Mirva Tollet	Valio	x
Terhi Latvala	Luke	x
Erkki Mikola	Suomisen maito	
Minna Slotte	Arla	x
Sanna Ketonen	Kesko	
Mauri Penttilä	Maitovaliokunta	x
Timo Kirjavainen	Kesko	x
Brita Suokas		x
Sanna Eklund	ProAgria	
Merja Manninen	Evira (asiantuntijajäsen)	x
Aura Lamminparras	Pro Luomu	x
Marja-Riitta Kottila	Pro Luomu	x

Asialista

1. Puheenjohtajan valinta vuodelle 2018
2. Lyhyt katsaus tuotanto- ja markkinatilanteeseen
3. Koulujakelutuen vaikutus luomumaidon käyttöön julkisissa ruokapalveluissa: Tarvitaanko toimenpiteitä?
4. Luomulehmien rehut ja lääköntä; keskustelu alan toimijoiden lähettämästä vetoomuksesta.
5. Rehujen riittävyys
6. Luomun tiedotuskampanja - hakemus rahoituksesta EU:lle.
7. EU:n luomuasetuksen tilanne
8. Vuoden painopisteet
9. Muut asiat
 - a. Seuraavat palaverit
 - b. Muut mahdolliset asiat

Puheenjohtajan valinta vuodelle 2018

- Maitoarvoketjutyöryhmän vuoden 2018 puheenjohtajaksi valittiin Arja Peltomäki
- Vara-pj:ksi valittiin Aino Wathen

LUOMUA. ILMAN MUUTA.

LUOMUA. ILMAN MUUTA.

Lyhyt katsaus markkinatilanteeseen

- Kaikki maitopohjaiset luomutuotteet kehittyvät paremmin kuin tuoteryhmänsä tavanomaiset tuotteet
 - Valikoima on lisääntynyt, kauppa mielenkiinnolla seuraa mielenkiinnolla kehitystä ja valikoiman kasvua
 - Luomujäätelöt jää jälkeen kasvussa
- Kuluttajakysyntä on olemassa ja luomu puhuttaa. Markkina kasvaa, mutta se vaatii edelleen töitä, tuotteita ja markkinointia.
- Seuraavat kuvat kertovat vuoden 2017 markkinakyselyn tuloksista.

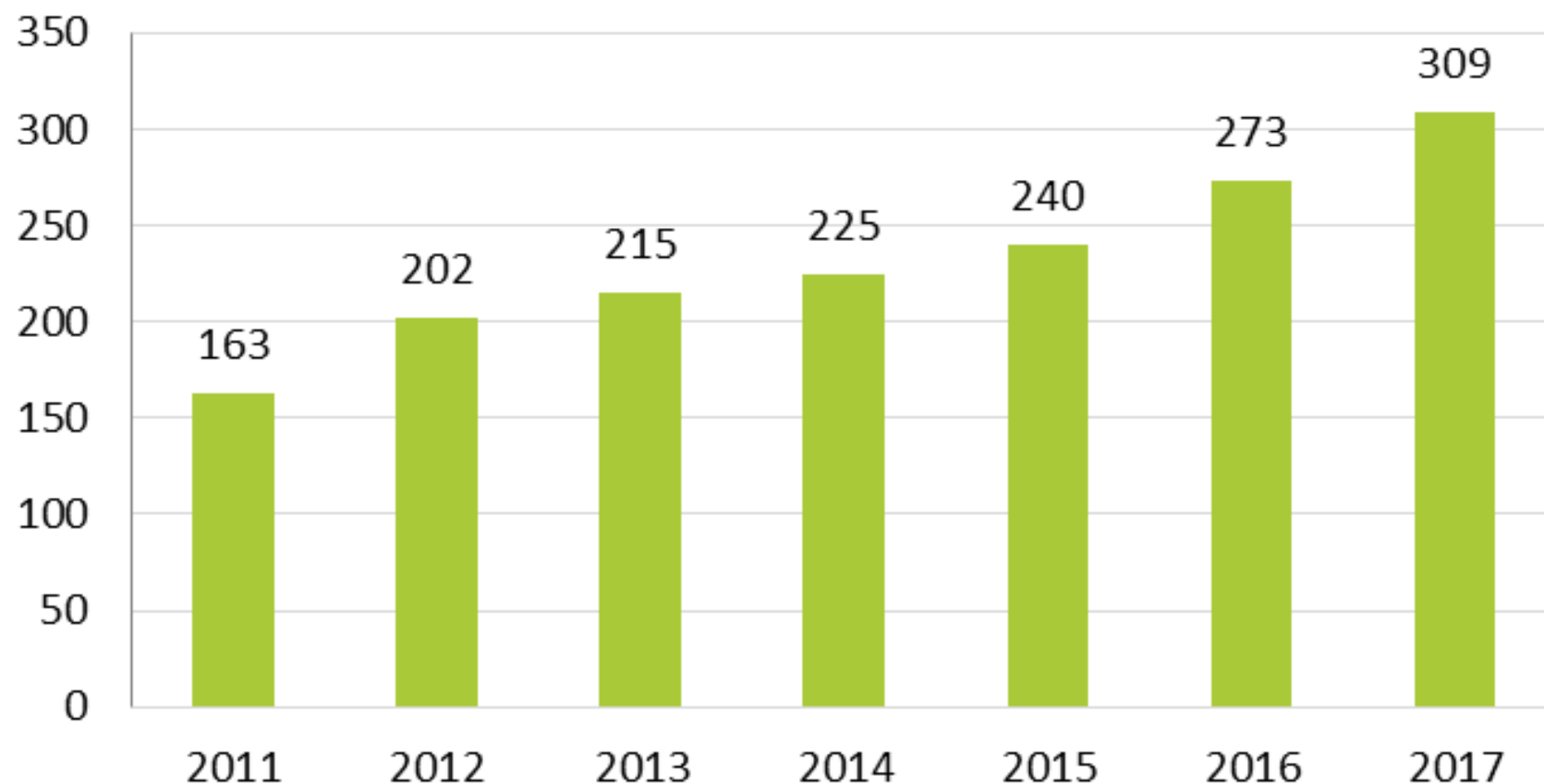
LUOMUA. ILMAN MUUTA.

LUOMUA. ILMAN MUUTA.

Suomen luomumarkkinat 2011-2017

milj. €

Lähde: Pro Luomu ry

LUOMUA. ILMAN MUUTA.

Luomun osuus 2,3 mutta tuoteryhmittäin suurta vaihtelua

LUOMUN MARKKKINAOSUUKSIA 2017	
Tuoteryhmä	Luomua (arvosta)
Kasviöljyt	20 %
Kananmunat	17 %
Lastenruoat	15 %
Hiutaleet ja suurimot	14 %
Jauhot	8 %
Kasvijuomat	8 %
Hedelmät	6 %
Kahvi ja tee	6 %
Maito	4 %

Lähde: Pro Luomu ry

Maitotuotteiden kasvuarvioita

- Luomujuustot + 16 %
- Nestemäiset maitotaloustuotteet + 13 %
- Välipalatuotteet + 50 %
- Keltaiset rasvat + 12 %

Lähde: Pro Luomu ry

LUOMUA. ILMAN MUUTA.

Lyhyt katsaus tuotantotilanteeseen

- Luomumaitoa vastaanotettiin viime vuonna 62,6 milj.litraa
- Luomumaidon osuus 2,7 % kokonaismaitomäärästä
- (Katso seuraava dia Vastaanotetun luomumaion määrän kehittyinen)
- Luomukurssit ovat kuluneena keväänä olleet todella täynnä.
 - Toivottavasti saadaan lisää luomumaidontuottajia

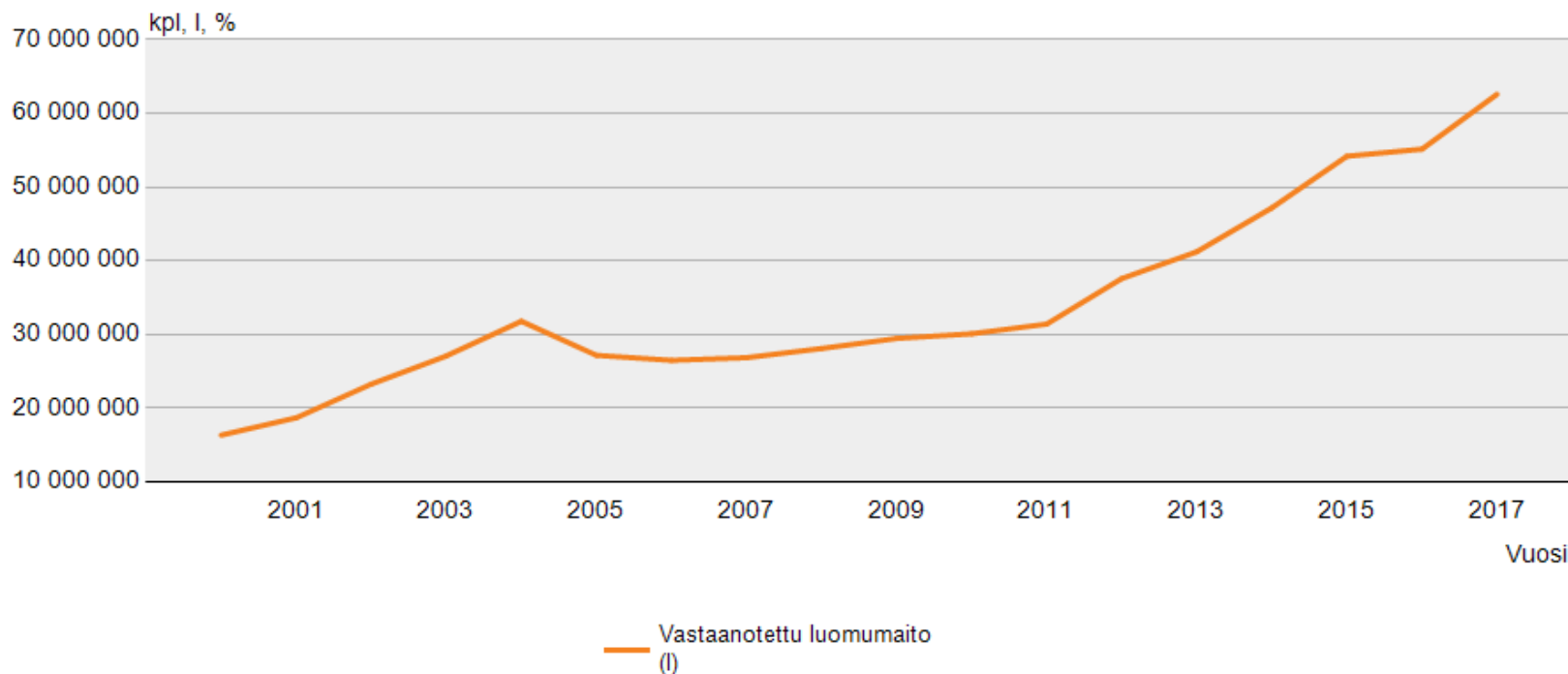
LUOMUA. ILMAN MUUTA.

LUOMUA. ILMAN MUUTA.

Luomumaitoa vastaanotettiin viime vuonna 62,6 milj.litraa (2,7 % kokonaismaidosta)

Meijerimaidon tuotanto muuttujina Tieto ja Vuosi

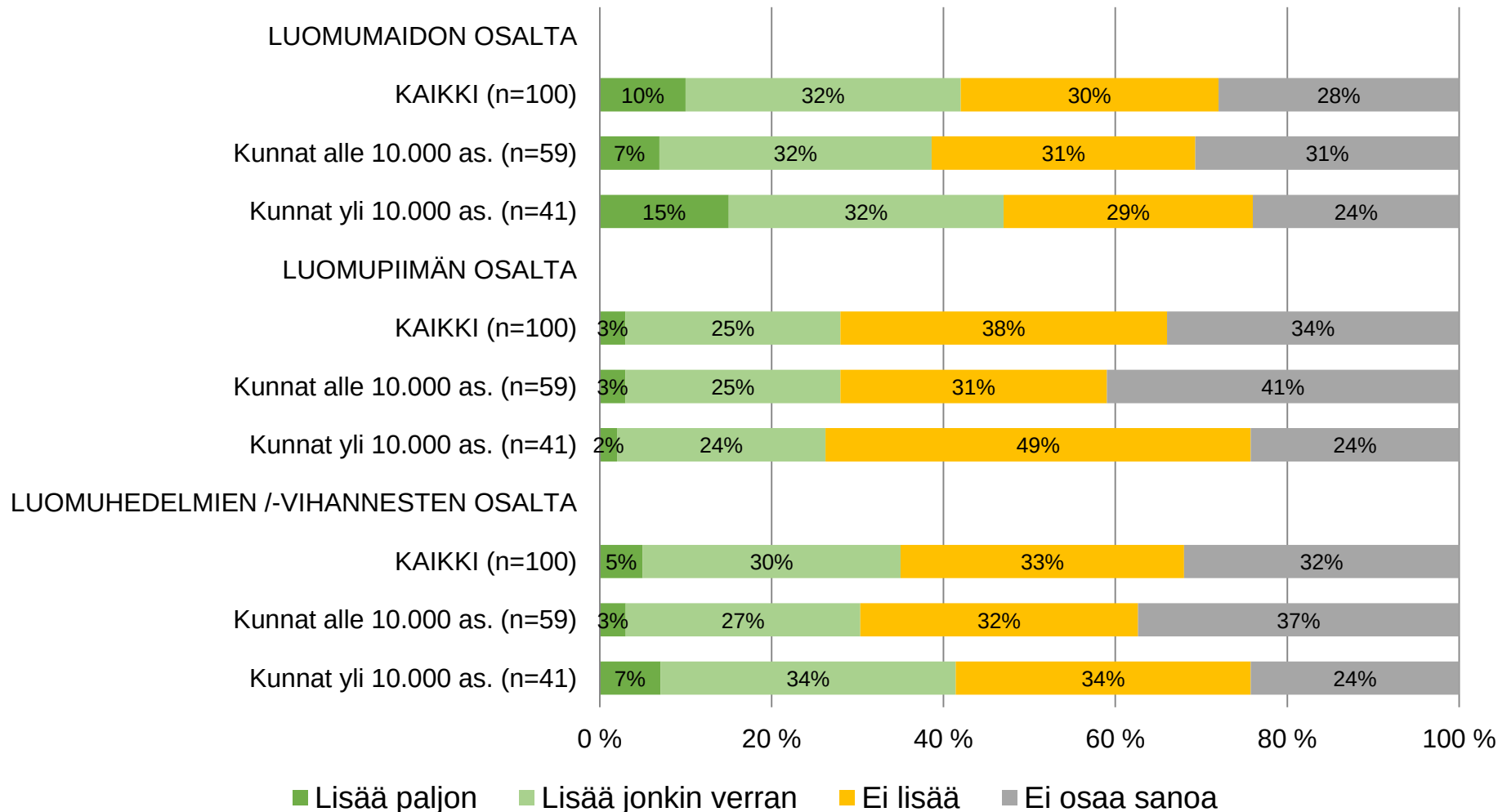
Lähde: SVT: Luonnonvarakeskus, Maito- ja maitotuotetilasto

Koulujakelutuki

- Koulujakelutuki Lukuvuosi 2017–2018
- Mavin mukaan luomumaidon osuus haetuista määristä olisi noin 14 %. (viime syksyn osuus)
- Tuen osuus luomu 0,31 €/litra/luomuton 0,13 €/litra
- Tarvitaanko toimenpiteitä: Luomumaitopäivä yms?
- Koulujakelutukea on haettu aiemmin kuin vähemmän, johtuen ehkä valikoiman supeudesta, johon tukea saa.
- Luomun kannalta ongelmallista, että asiasta päätetään lukukaisittain kerralla. Kunnissa päätöksenteko hitaampaa.
- Keväällä 2017 tehdyn selvityksen mukaan kuntien ruokahankkinnoista vastaavat tuntevat koulujakelutuen hyvin (katso seuraavat diat)

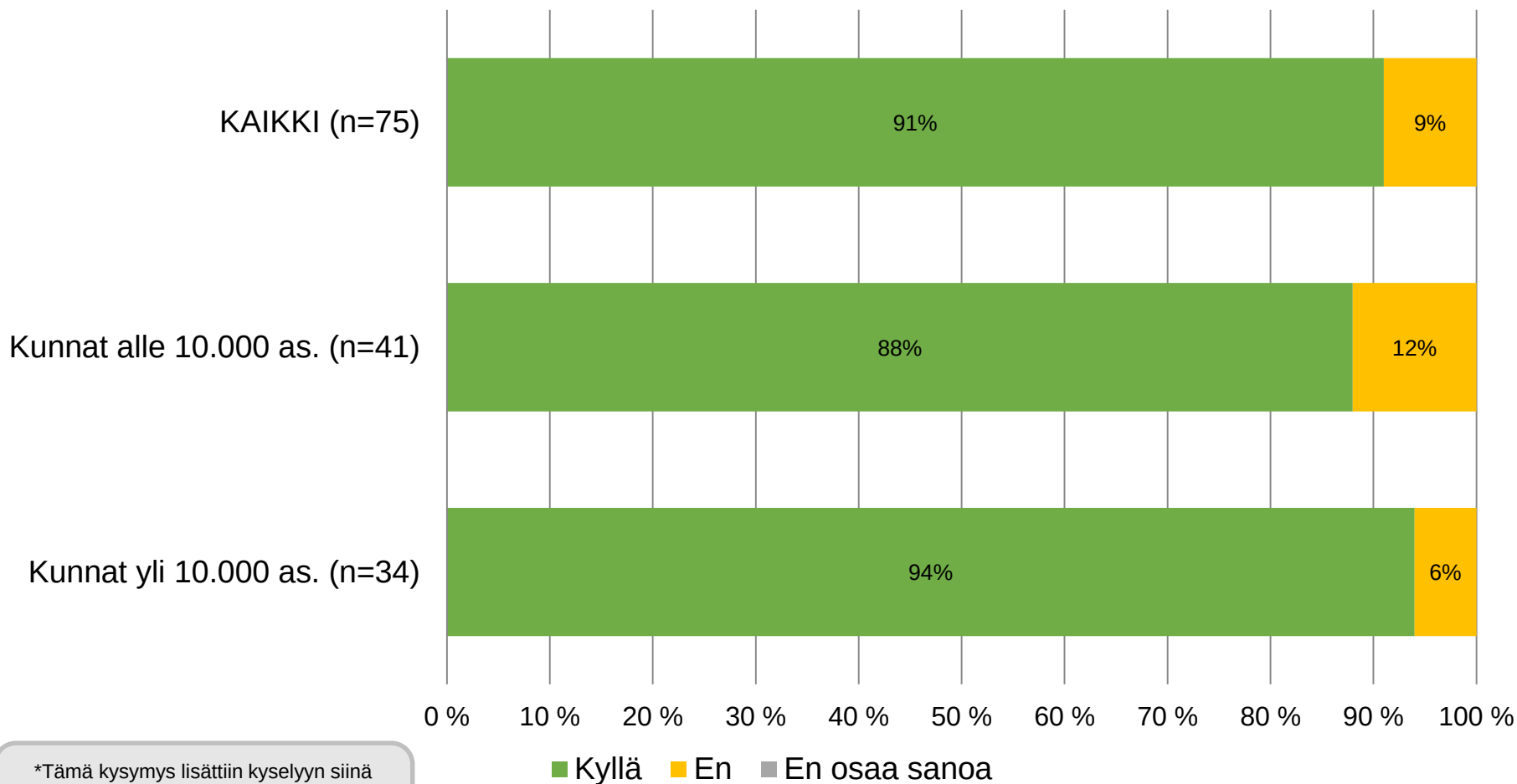
Kouluille ja päiväkodeille on tarjolla luomumaidolle, luomupiimälle sekä luomuhedelmille ja luomuvihanneksille nyt elokuusta alkaen muulla tavalla tuotettuja tuotteita korkeampi koulumaito- ja kouluhedelmätuki. **Missä määrin uskot, että korkeampi tuki lisää luomutuotteiden käyttöä kuntanne kouluissa ja päiväkodeissa?** (n=100, kaikki)

Miksi uskot, että korkeampi tuki luomumaidolle/luomupiimälle/luomuhedelmille tai -vihanneksille ei lisää sen/niiden käyttöä kuntanne kouluissa ja päiväkodeissa?
(n=43, koki jonkin tai useamman tuotteen osalta, ettei tuki lisäisi käyttöä)

- Kaikki annetut vastaukset on esitetty erikseen toimitetussa Excel-taulukoinnissa.
- Useimmin vastauksissa nostettiin esille seuraavia asioita:
 - Luomu koetaan tuenkin jälkeen muita vaihtoehtoja kalliimmaksi
 - Saatavuus silti ongelma
 - Luomu ei ole suunnitelmissa, eikä sopimuksissa ja niitä ei hetkessä muuteta, tuki on lyhytaikainen
 - Suositaan enemmän kotimaista ja/tai lähiruokaa
 - Ei ole tarvetta käyttää luomua. Enemmän suosimme lähiruokaa. Luomusta ei aina tiedä onko se oikeasti luomua.

Olitko tietoinen, että luomumaidolle, luomupiimälle sekä luomuhedelmille ja luomuvihanneksille tuli nyt elokuusta alkaen muulla tavalla tuotettuja tuotteita korkeampi koulumaito- ja kouluhedelmätuki? (n= 75, kaikki*)

*Tämä kysymys lisättiin kyselyyn siinä vaiheessa kun 25 haastattelua oli jo tehty. Tämän vuoksi kokonaisvastaajamäärä tässä on 75.

Koulujakelutuki: Tarvitaanko toimenpiteitä ?

- Koulujakelutukeen liittyy oheistoimiin on kilpailutuksella etsitty tekijää (prosessi vielä kesken)
- Kentältä tulee viestitä, että maidonjuonti vähenee kouluissa, joka on suurempi ongelma kuin se saavatko lapset luomumaitoa.
 - Tuen piiristä poistui viilit, välipalat ja juustot
 - Toisaalta maidon juonti vähenee ja ns. maitokritiikki kasvaa myös yleisesti.
- 14% luomua ei ole huono luku, luultavasti nousee ihan nätisti itsekseenkin
- Luomumaidosta pitäisi viestiä lisää
 - Yhdistettynä vastuullisuusviestintään
 - Koululaisille tietoa miten ruoka tuotetaan, lasten (ja aikuisten) käsitykset ruuantuotannosta olemattomat
 - Retket maatiloille?

Arvoketjutyöryhmä totesi, että tilannetta on hyvä seurata ja asiaan palataan seuraavassa kokouksessa. Mahdollisuuksien mukaan selvitetään:

→ Mitkä koulujakelutuen oheistoimet ovat?

→ Mitä tuelle tapahtuu jatkossa?

→ Onko maidon juonti vähentynyt kouluissa uuden tuen takia?

Luomurehujen riittävyys

KESKUSTELU:

- Tänä vuonna seitsemän hakemusta poikkeusluvasta käyttää tavanomista rehua, kolme on myönnetty
 - kaikki eri puolilta Suomea, ei havaittavissa alueellista ongelmaa.
 - Poikkeuslupia kuitenkin enemmän kun aiempina vuosina
 - Niin kauan kuin rehua on saatavilla, poikkeuslupaa ei myönnetä.
- Tähän asti markkinoilla ovat kulkeneet hyvät erät, mutta mitä pitemmälle kevääseen menemme, niin rehujen laatuongelmat kasvavat.
 - Rehun laatuongelmat vähentävät tuotantoa.
 - Säilörehun laatu on aina mysteeri. Riittääkö säilörehun huono laatu sadon tuhoutumiseen poikkeuslupaa hakiessa?
 - Tästä ei ole ennakkotapausta, riippunee mm. siitä voiko rehua millään keinoilla (esim. toksiinisiepparit) käyttää.
- Rehupulassa on osittain kysymys myös viestinnän kulusta, ostajat ja myyjät eivät löydä toisiaan.
- Osalle tiloista ongelma on raha, satotappiot ovat tehneet tämän kauden todella haasteelliseksi.

YHTEENVETO:

→ Kannustetaan viljelijöitä ottamaan viljaeristä toksiininäytteitä ennen ostamista ja eläimille syöttämistä

→ Luomumaidon arvoketjutyöryhmä tukee luomuliharyhmän kannanottoa, jotta luomukotieläintuotannon tuet voitaisiin maksaa aiemmin ja helpottaa monien taloudellista tilannetta ja rehujen ostamiskykyä.

→ Levitetään sanaa Facebookin luomutori-ryhmä, joka voisi hyvin toimia myös rehupörssinä.

LUOMUJÄRJESTÖT

Luomulehmien rehut ja lääkintä; keskustelu alan toimijoiden lähettämästä vetoomuksesta

- Luomualan koordinaatiohankkeen fokusryhmä tuotti yhdessä luomualan kanssa vetoomuksen liittyen luonnonmukaisen eläintuotannon rehuaineisiin, joilla on suuri merkitys eläimen terveydelle, hyvinvoinnille ja elinvoimaisuudelle.
 - Vetoamus toimitettiin sekä ministeriöön että Eviraan
 - Myös eläinlääkärit tekivät oman samoja aiheita käsittelevän vetoomuksen.
- Vedottiin seuraavien aineiden salliminen luomutuotannossa, siten ettei niiden käyttö ole ns. hoitokerta
 1. Tavanomaiset sallitut rehuaineet ja rehujen lisäaineet märehtijöille (kalsiumpropionaatti, kalsiumkloridi, natriumpropionaatti, propyleeniglykoli)
 2. Tavanomaiset sallitut rehuaineet ja rehujen lisäaineet sioille (rautafumaraatti)
 3. Maatalousperäiset rehuaineet (hiiva, pellavansiemen)

Luomulehmien rehut ja lääkintä; keskustelu alan toimijoiden lähettämästä vetoomuksesta

- Asia on käsitelty, vastaus liitteenä
 - Päätöksen tausta:
 - Luomulainsäädäntö vaatii 100% luomurehuruokinta
 - 1% poikkeus on linjattu teollisiin rehuihin, voi käyttää esim. tavanomaista melassia
 - Lääke on lääke ja rehu on rehu - hoitokerta menee lääkkeestä
 - Tästä lähtien Evira sallii aiemmasta poiketen poikimahalvauksen, laidunhalvauksen ja ketoosin hoitoon sellaisten täydennysrehujen käytön, jossa pääaineosina kalsiumpropionaatti, kalsiumkloridi ja propyleeniglykoli. Niiden käyttöä ei lasketa hoitokerraksi. Eläinlääkäriin tulee kuitenkin kirjoittaa lista valmisteista, joita voi käyttää ja se tulee lisätä osaksi luomusuunnitelmaa
 - Muiden kasvinsyöjille (=naudat, lampaat, vuohet ja hevoset) käytettävien täydennysrehujen tulee täyttää luomulainsäädännön vaatimukset.
 - Vastaavasti porsaille voidaan käyttää rautafumaraattitahnaa
 - Pellavasiementä on saatavilla luomulaatuisena -> ei tule poikkeusta
- Arvoketjutyöryhmä otti iloisena ja kiitollisena vastaan uutisen ja piti sitä suurena voittona eläinten hyvinvoinnille.**

EU:n uusi luomuasetus voimaan 1.1.2021

Muokattu Sampsa Heinosen esityksen 30.1.2018 pohjalta

- Kolmikannan osapuolet (komissio, neuvosto ja parlamentti) pääsivät poliittiseen yhteisymmärrykseen asetuksen sisällöstä 28.6.2017
 - Sopu esiteltiin maatalouden erityiskomitealle 10.7.2017., maatalouden erityiskomitea hyväksyi ehdotuksen määräenemmistöllä 20.11.2017.
 - Neuvoston ja parlamentin lopulliset käsittelyt (maaliskuussa 2018?) ovat lähinnä muodollisuuksia.
- Julkaisu EU:n virallisessa lehdessä huhtikuussa 2018?
(tarkentunut niin, että aikaisintaan toukokuussa)
- Vielä paljon avoinna olevia asioita (delegoidut ja toimeenpanosäädökset 52 kohtaa).

Uuden EU-asetuksen tuomia keskeisiä ja mahdollisia muutoksia 1

- **Muutokset soveltamisalaan**
 - **Eräät muut tuotteet (liite I):** mm. merisuola ja muut suolat, eteeriset öljyt, luonnonkumi, luonnonkorkki, puuvilla, eläinten nahat ja vuodat, silkkiperhosen kokongit
- **Valvonta**
 - **Riskiperusteisen tarkastustapa:** Tarkastuskäynti vain joka toinen vuosi osalle toimijoista.
 - **Laajamittainen irtomyynti vähittäiskaupassa valvonnan alaiseksi**
 - **Valvonnan organisointi:** Tarkastajina sallitaan vain luonnollisia henkilöitä, mutta muutokset Suomen systeemiin avoinna.

EUROOPAN MAASEUDUN
KEHITTÄMISEN MAATALOUSRAHASTO

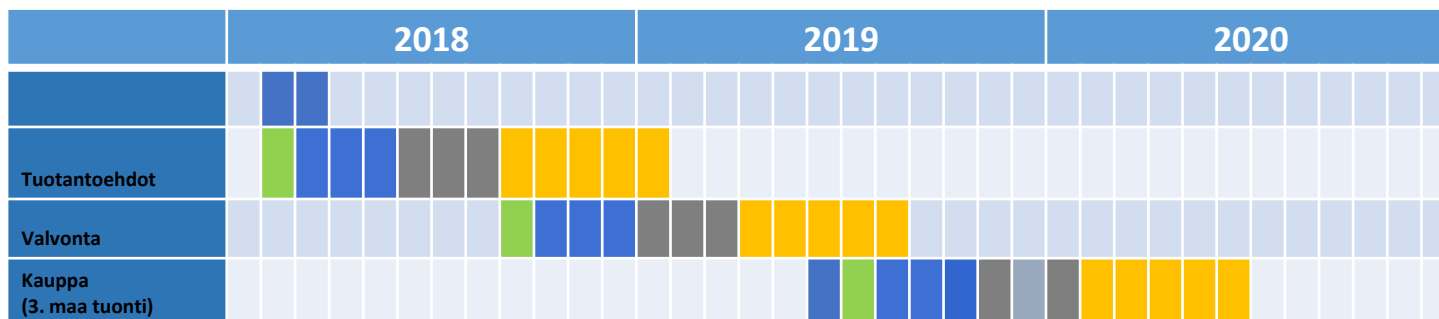

Uuden EU-asetuksen tuomia keskeisiä ja mahdollisia muutoksia 2

- **Kasvintuotanto**
 - **Kasvihuoneet:** Rajoituttujen kasvualustojen käyttökielto 2030
 - **Siemenet:** Uusia vaatimuksia ja mahdollisuuksia
 - **Jäämät:** Uusi asetus ei määrää torjunta-aineiden jäämien raja-arvoja luomutuotteille.
- **Eläintuotanto:**
 - **Rinnakkaistuotannon** vaatimusten mahdolliset rajoitukset
 - Uudet eläinlajit: kaniinit, hirvieläimet, viiriäiset
 - Pieni parsinavetta (koko kasvaa)
 - Luomueläinrekisteri

EUROOPAN MAASEUDUN
KEHITTÄMISEN MAATALOUSRAHASTO

Toimeenpanolainsäädännön valmistetelun alustava aikataulu

	Selvennökset perusetutukseen <i>Clarification of the basic act</i>
	Keskustelu <i>Technical discussion</i>
	Luonnostelu <i>Legal drafting</i>
	Hyväksyminen <i>Adoption procedure</i>

Vuoden 2018 painopisteet

- Luomustrategia ja Luomu 3.0
 - Mmm aloittaa tänä keväänä uuden luomustrategian valmistelu. Pro Luomu ja mmm järjestävät työpajoja liittyen tulevaisuuden luomuun. Minkälainen luomun pitäisi tulevaisuudessa olla? Miten luomu vastaa ruuantuotannon kiperiin haasteisiin? Mukana myös kuluttajuuden muutokset, teknologiat ym.. Työpajoihin toivotaan mukaan myös arvoketjutyöryhmät.
 - Luomu 3.0 keskusteluserja huipentuisi kansainväliseen seminaariin Suomen EU:n puheenjohtajakaudella 2019
 - Mmm luvannut luomuvalvonnasta selvityksen, nyt toteutumassa ainakin keskustelu luomualalle.
- EU:n luomuasetuksen valmistelu
 - Luomuasetuksen seuranta kokouksissa.
- Uuden tukikauden valmistelu

LUOMU. ILMAN MUUTA.

Muut asiat

- **ProAgrian luomumaitohanke** (esitelty kokouksessa keväällä 2017)
 - tietopaketteja ja asiakaswebinaareja sekä videointeja ollaan rakentamassa seuraavista aihealueista:
 - Isojen maitotilojen siirtäminen luomuun, Luomumaitotilojen laidunnus (robotti- ja pienemmät tilat, siemenseokset, laidunnuksen tekninen toteutus ym.), Vähemmän käytetyt/uudet rehukasvit (rehukattara, vuohenherne, keltamaite, ruisvehnä ym.) yhdistetään yrtit ja tanniinit (käyttö rehuissa ja eläinten terveydenhoidossa), Luomulypsylehmien ja nuorkarjan terveydenhuolto ja sairauksien ennaltaehkäisy.
 - Sähköistä dokumentaation hallinnan pilotointia ei ole vielä aloitettu. Asia etenee sähköisen dokumentaation hallinnan etenemisen mukaan tämän kevään aikana.
- **Pohjoismainen asiantuntijoiden luomumaitoseminaari on Seinäjoella 24.-26.9.2018.**
 - Tilaisuuden teemana on eläinten terveydenhuolto ja siihen liittyvät aiheet.
- **Luken Taloustohtorissa voi tutkia luomumaidontuotannon kannattavuutta**
 - https://portal.mtt.fi/portal/page/portal/taloustohtori/kannattavuuskirjanpito/aikasarja/luomutuotannon_kannattavuus

Muut asiat

- Vuoden 2018 palaveriajat
 - Touko-kesäkuussa palaveri, ajankohta doodletetaan

LUOMUA. ILMAN MUUTA.

LUOMUA. ILMAN MUUTA.